

Fryksände Sn, Vr

BESLUT

DATUM
2001-10-22BETECKNING
312-2804-2001

ERT DATUM

ER BETECKNING

Kopia till

20.10.02 beslöt 144
b.c./h.c.Kyrkorådet i Fryksände församling
Box 52
685 22 Torsby**Skydd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. för
Siris kapell i Fryksände församling, Torsby, Karlstads stift,
Värmland.**

Just/samråd

Beslut

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) beslutar med stöd av 4 kap. 4 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprovning skall tillämpas på Siris kapell med därtill hörande kyrkotomt.

Bakgrund

Alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader uppförda t.o.m. 1939 är skyddade enligt 4 kap. KML. Enligt 4 och 14 §§ i detta kapitel kan RAÄ besluta att även kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna 1940 och senare, som är märkliga på grund av sitt kulturhistoriska värde skall skyddas. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet *kulturhistoriskt värde* också innefattar *konstnärligt värde* och att även kyrkor som är yngre än ca 20 år kan skyddas.

År 1990 fattade RAÄ beslut om skydd för ett urval kyrkor byggda 1940 och senare, sammanlagt 83 kyrkor. 1996 beslutades om skydd för ett urval av begravningsplatser med kapellkrematorier eller begravningskapell, sammanlagt 22 anläggningar.

Urvalet behöver ses över med jämna mellanrum och RAÄ har nu beslutat att göra en utökning av urvalet av skyddsvärda kyrkor byggda 1940 och senare. Orsaken är dels att inventeringsunderlaget när det gäller de nya kyrkorna har förbättrats sedan det förra urvalstillfället och dels att ett flertal nya kyrkor har byggts.

Exp

Fyra kyrkor och en begravningsplats byggda 1940 eller senare i Karlstads stift har enligt beslut 1990 och 1996 skydd enligt KML och i det nu aktuella urvalet har RAÄ beslutat att ytterligare fem kyrkor i stiftet skall skyddas

Redogörelse för ärendets handläggning

Urvalet av skyddsvärda kyrkor som omfattar kyrkor byggda 1940 eller senare har skett i samråd med länsstyrelser, läns museer och Arkitekturmuseet. Vid urvalet har följande kriterier beaktats:

- Hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet
- Tidstypisk utformning
- Återspeglning av internationella arkitekturtrender
- Kyrkan som del i en miljö, t.ex. ett medvetet gestaltat förortscentrum
- Exempel på teologiskt och liturgiskt betingad gestaltning
- Verk av framstående arkitekter, även lokalt
- Konstnärligt betydande fast utsmyckning
- Intressanta och nydanande tekniska lösningar

Förslag till utökat urval av skyddsvärda kyrkor har remitterats till stiftsstyrelser och till berörda församlingar. Muntliga kontakter har tagits med de församlingar som inte yttrat sig eller som varit tveksamma till skyddet.

Karlstads stift har den 2 mars 2000 tillstyrkt att Siris kapell ska omfattas av skydd enligt KML.

Fryksände församling har i yttrande till stiftet tillstyrkt förslaget.

Beskrivning av kyrkan

Siris kapell byggdes 1950 efter ritningar av arkitekterna Carl-Axel Acking & Sven Hesselgren.

Kapellet ligger i Fryksände församling i utkanten av Torsby tätort, i en park med den omgivande grönytan anlagd efter arkitekternas ritningar. Det uppfördes som begravningskapell men används även för gudstjänst och andra förrättningar. Kapellet är uppfört i vitputsat tegel med gavelpartierna tresidigt vinklade. Det spåntäckta sadeltaket är brant och djupt neddraget. Kyrkorummets höga tak är panelklätt, väggarna är vitputsade.

Kyrkorummet får sitt ljus genom ett takfönster på nocken och genom ett sjukantigt fönster på västgaveln. Altarskulpturen i trä är av Stig Blomberg.

Motiv för beslutet

Kapellet är representativt för tiden genom sin blandning av traditionalism och formmässigt nytänkande. Det har hög arkitektonisk kvalitet genom byggnadens kompakta och uttrycksfulla volym och kyrkorummets konstnärliga utformning.

RAÄ anser därför att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprövning bör tillämpas på Siris kapell och kyrkotomt. Detta innebär bl.a. att inga väsentliga ändringar får utföras utan tillstånd av länsstyrelsen.

Beslut i detta ärende har fattats av överantikvarien Christina von Arbin, efter föredragning av arkitekten Kerstin Alexandersson. Avdelningschefen Sven Göthe och avdelningsjuristen Bengt Green har deltagit i den slutliga handläggningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga.

Christina von Arbin
Överantikvarie

Kerstin Alexandersson
Arkitekt

Bilaga:
Hur man överklagar

BESLUT

SIDA

4:4

Kopia till:
Svenska kyrkan
Karlstads stift
Länsstyrelsen
Länsmuseet
Torsby kommun
Arkitekturmuseet